

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (29 ΜΑΪΟΥ 1453)

Γ. Ν. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τα τελευταία χρόνια πριν την Άλωση

- Τα τελευταία χρόνια πριν την Άλωση (1453) η Βυζαντινή Αυτοκρατορία περιορίζεται στην Κωνσταντινούπολη και τα περίχωρά της, την Πελοπόννησο (Δεσποτάτο του Μυστρά) και ορισμένα νησιά στο Βόρειο Αιγαίο.

Ottoman

Beylik

Trabzon

Qaramanids

Ramazanids

Dulkadir

Mamluks

- 1452
- E. R. Empire
 - Mamluk Sultanate
 - Republic of Venice
 - Kingdom of Georgia
 - Ottoman Bey.

Venice

Rhodes
(Knight Hos.)

Cyprus

Serbia

Epirus

Florence

Morea

Genoa

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΑ΄ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

- ✓ Διαδέχθηκε στο θρόνο τον αδελφό του Ιωάννη Η΄ το 1449
- ✓ Έως τότε ήταν Δεσπότης του Μυστρά (Βυζαντινή πόλη κοντά στη Σπάρτη). Εκεί στο ναό του Αγίου Δημητρίου στέφτηκε Αυτοκράτορας

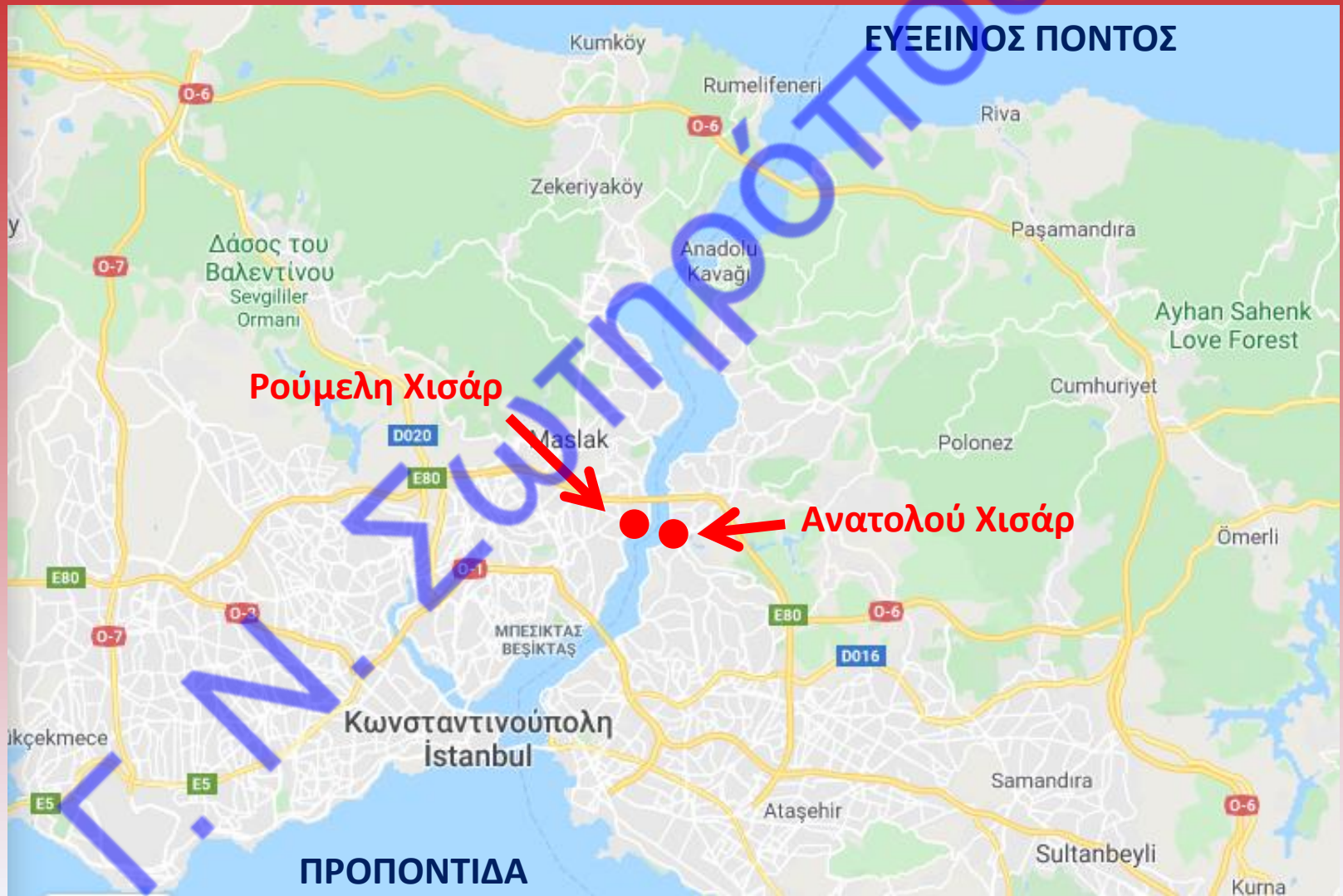
ΜΩΑΜΕΘ Β΄

- Έγινε Σουλτάνος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1451
- Είχε πρωτεύουσα του κράτους του την Ανδριανούπολη
- Ονειρευόταν την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης έχοντας στο μυαλό του τα λόγια του Προφήτη Μωάμεθ ότι ο πιο ένδοξος Σουλτάνος θα είναι αυτός που θα καταλάβει την Κωνσταντινούπολη

- Φτάνοντας ο Κωνσταντίνος από το Μυστρά στην Κωνσταντινούπολη, βρίσκει μια πόλη σκιά του παλιού εαυτού της. Με μόλις 80.000 πληθυσμό (στην ακμή της είχε φτάσει έως εκατομμύριο), φτωχή και διχασμένη ανάμεσα στους ΕΝΩΤΙΚΟΥΣ (αυτούς που ήθελαν βοήθεια από τη Δύση με αντάλλαγμα την Ένωση των Εκκλησιών) και τους ΑΝΘΕΝΩΤΙΚΟΥΣ με επικεφαλής το Δούκα Λουκά Νοταρά που έλεγε χαρακτηριστικά ότι καλύτερα να δει στην Πόλη το Τούρκικο τουρμπάνι παρά τη Λατινική καλύπτρα

Ο Μωάμεθ χτίζει στην Ευρωπαϊκή πλευρά του Βοσπόρου το φρούριο Ρούμελη Χισάρ, το οποίο με το απέναντι Ανατολού Χισάρ έλεγχε κάθε πλοίο που κατέβαινε από τον Εύξεινο Πόντο προς την Πόλη

ΡΟΥΜΕΛΗ ΧΙΣΑΡ

- Ο Μωάμεθ συγκεντρώνει στην Ανδριανούπολη ένα στρατό περίπου 100.000, στον οποίο υπάρχει και το νέο όπλο της εποχής, το κανόνι, με κατασκευαστή έναν Ούγγρο, τον Ουρβανό.
- Ο Κωνσταντίνος επισκευάζει τα τείχη και κάνει καταγραφή των στρατιωτών του: 4.947 Έλληνες και περίπου 2.000 Γενουάτες και Βενετοί. Το πιο αξιόμαχο τμήμα ήταν αυτό του Γενουάτη Ιωάννη Ιουστινιάνη και των 700 ανδρών του

ΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

- Ο Μωάμεθ φτάνει στην Κωνσταντινούπολη και ξεκινά την πολιορκία της στις 6 Απριλίου 1453
- Στήνει τα κανόνια του Ουρβανού και αρχίζει τον βομβαρδισμό των τειχών με πέτρινες μπάλες βάρους 500 κιλών.
- Κατόπιν ξεκινά η επίθεση του πεζικού σε 3 φάσεις: άτακτοι – τακτικός στρατός – γενίτσαροι
- Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος επιλέγει την Πύλη του Αγίου Ρωμανού ως σημείο το οποίο υπερασπίζεται προσωπικά.

Ο Μωάμεθ Β΄ και ο Οθωμανικός στρατός πλησιάζοντας στην Κωνσταντινούπολη
(πίνακας του Fausto Zonaro)

- Οι αλληπάλληλες επιθέσεις των Τούρκων αποκρούονται από τους υπερασπιστές
- Στις 21 Απριλίου 1453 4 πλοία με αρχηγό τον Φλαντανελά έρχονται στην Κωνσταντινούπολη, συγκρούονται με 400 Τουρκικά, κατορθώνουν να τα νικήσουν και να μπουν με ασφάλεια στο λιμάνι της Πόλης, φέρνοντας τρόφιμα και εμβόλια.
- Βλέποντας τη σύγκρουση από την ξηρά ο Μωάμεθ θύμωσε τόσο με τους ναύτες του ώστε μπήκε με το άλογο του στη θάλασσα.

- Οι Τούρκοι χρησιμοποιούν Σέρβους εργάτες για να φτιάξουν τούνελ κάτω από τα τείχη.
- Οι Βυζαντινοί, με τις οδηγίες ενός Σκωτσέζου μηχανικού ανακαλύπτουν τα τούνελ και πετούν μέσα εύφλεκτα αντικείμενα καίγοντας τους εισβολείς.
- Ο Μωάμεθ σέρνει μέσω της ξηράς 70 πλοία από το Διπλοκιόνιο (σήμερα Μπεσίκτας) στον Κεράτιο κόλπο δημιουργώντας προβλήματα στην άμυνα της Πόλης

Ο σουλτάνος Μωάμεθ Β΄ επιβλέπει την υπερνεώλκηση του τουρκικού στόλου.

Πίνακας του Fausto Zonaro, (1854-1929) / [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org)

- Ο Μωάμεθ στέλνει απεσταλμένους στον Κωνσταντίνο ζητώντας του να του παραδώσει την Πόλη με αντάλλαγμα να τον αναγνωρίσει ως Δεσπότη της Πελοποννήσου και χρήματα
- Η απάντηση του Κωνσταντίνου:

«Τό δέ τήν πόλιν σοί δοῦναι οὔτ' ἐμόν ἐστί οὔτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ. Κοινῇ γάρ γνώμῃ πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καί οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν»

[Το να σου παραδώσω την Πόλη δεν είναι δικό μου θέμα ούτε κάποιου άλλου από τους κατοίκους της. Με κοινή απόφαση όλοι μας θα πεθάνουμε και δεν θα λυπηθούμε τη ζωή μας]

- Οι Τούρκοι ξεκινούν την τελική επίθεσή τους ξημερώνοντας η Τρίτη 29 Μαΐου 1453.
- Οι Βυζαντινοί φαίνεται να τους αποκρούουν επιτυχώς για μια ακόμη φορά.
- Στην πιο κρίσιμη στιγμή της μάχης τραυματίζεται ο Ιουστινιάνης και αποχωρεί στο πλοίο του.
- Δημιουργείται κενό στην άμυνα και οι Τούρκοι μπαίνουν στην Πόλη.
- Η άμυνα καταρρέει και ο Κωνσταντίνος μόνο περικυκλωμένος από τους εχθρούς σκοτώνεται.

- Ακολουθεί άγρια λεηλασία της Πόλης, υποδούλωση και σφαγές των κατοίκων της.
- Τρεις ημέρες μετά ο Μωάμεθ μπαίνει στην Πόλη κατευθύνεται στην Αγιά Σοφιά, όπου προσεύχεται, μετατρέποντας τη σε τζαμί.
- Βρίσκει τον ανθενωτικό ιεράρχη Γεώργιο Γεννάδιο ή Σχολάριο και τον κάνει Πατριάρχητης Ορθόδοξης Εκκλησίας, για να αποκλείσει οποιαδήποτε βοήθεια από τον Πάπα.
- Συμπεριφέρεται προσβλητικά στο Λουκά Νοταρά, τον οποίο σκοτώνει λίγες ημέρες αργότερα.

Η είσοδος
του Μωάμεθ
στην
Κωνσταντινούπολη
(πίνακας του
Fausto Zonaro)

Το συγκεκριμένο μάθημα βρίσκεται στις σελ. 67-68 του Σχολικού Βιβλίου

Δανειστήκαμε το οπτικό υλικό από:

- Βικιπαίδεια
- Προσωπικό φωτογραφικό αρχείο του Γ.Ν. Σωτηρόπουλου
- Κανάλι του Khey Pard στο Youtube
- Τεύχος 238 του Περιοδικού "Ιστορικά" της "Ελευθεροτυπίας"
- Sultan Mehmed II smelling a rose, from the Topkapi Sarayı (Palace) Albums
- Iefimerida
- Google maps